

Sygn. akt VIII U 2418/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodnicząca – Sędzia S.O. Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Tokarska-Jóźwik

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2017 roku w Lublinie

sprawy J. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o emeryturę

na skutek odwołania J. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 17 lutego 2016 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala J. K. (1) prawo do emerytury począwszy od dnia 2 lutego 2016 roku.

Sygn. akt VIII U 2418/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 17 lutego 2016 roku odmówił J. K. (1) prawa do emerytury.

W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy, powołując się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. 2015, poz. 748 ze zm.) w związku z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.) wskazał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku, nie wykazał ogólnego stażu ubezpieczeniowego wynoszącego co najmniej 25 lat, a jedynie 22 lata, 10 miesięcy i 14 dni, nadto 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku. Organ rentowy nie uznał zeznań świadków na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 19 lipca 1971 roku do 30 sierpnia 1973 roku, ponieważ z przedłożonego oświadczenia wynikało, że wnioskodawca uczęszczał do szkoły ponadpodstawowej, tym samym nie pracował stale w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy nie uznał także okresu od 1 lipca 1991 roku do 31 marca 1992 roku z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w D., ponieważ nie odnaleziono płatnika składek (zakład pracy figurował jako płatnik składek od kwietnia 1992 roku). Do stażu pracy nie zaliczył okresu od 15 kwietnia 1976 roku do 2 maja 1976 roku, to jest okresu po wojsku, gdyż w tym okresie wnioskodawca nie świadczył pracy, od 1 maja 1986 roku do 19 maja 1986 roku, gdyż w tym okresie wnioskodawca przebywał na urlopie dewizowym.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył jako pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia od 31 sierpnia 1973 roku do 25 kwietnia 1974 roku oraz od 3 maja 1975 roku do 28 lutego 1989 roku z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Usługowym (...) S.A. w G., ponieważ w świadectwie z dnia 28 lutego 1989

roku wskazano, że wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach na stanowisku monter maszyn i urządzeń przemysłowych, natomiast w przepisach resortowych w wykazie A, dziale V, poz. 5A pkt 1 wskazano stanowisko monter urządzeń i konstrukcji metalowych. Natomiast w świadectwie pracy z dnia 24 stycznia 2007 roku wystawionym przez Syndyka Masy Upadłości podano błędną podstawę prawną (wykaz A, dział V, poz. 5B pkt 13), który nie istnieje. Wskazał, że z przedłożonych kart wynagrodzeń z archiwum wynika, że w latach 1979, 1980, 1981 roku wnioskodawca pracował na stanowisku ślusarza. Organ rentowy nie uznał nadto okresu zatrudnienia od 2 marca 1989 roku do 28 czerwca 1991 roku w S. jako pracy w szczególnych warunkach z uwagi na brak informacji na podstawie jakich dokumentów zostało zmienione stanowisko pracy z ślusarza-spawacza na spawacza elektrycznego i gazowego (decyzja k. 25 a.e.).

W dniu 3 marca 2016 roku wnioskodawca odwołał się od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany i ustalenia prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych w zakładzie (...) oraz S.. Wniósł o zaliczenie pracy w zakładzie (...) oraz pracy w gospodarstwie rolnym rodziców do wymaganego ustawą 25-letniego stażu ubezpieczeniowego (odwołanie k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie uzasadniając, jak w treści zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 3-4 a.s.).

W toku postępowania strony podtrzymały stanowiska prezentowane w sprawie.

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

J. K. (1) urodzony (...), w dniu 2 lutego 2016 roku złożył wniosek o emeryturę (k. 1-4 a.e.). Dołączył do niego m.in. informację dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych, a także duplikat świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wystawiony przez Syndyka Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Usługowego (...) S.A. w G. z dnia 24 stycznia 2007 roku, z którego wynikało, że wnioskodawca był zatrudniony w tym zakładzie w okresie od 31 sierpnia 1973 roku do 28 lutego 1989 roku i w czasie od 31 sierpnia 1973 roku do 25 kwietnia 1974 roku oraz do 3 maja 1976 roku do 28 lutego 1989 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości na stanowisku monter maszyn i urządzeń przemysłowych wymienione w wykazie A, dziale V, poz. 5 B pkt 13 wykazu stanowiącego załącznik numer 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (świadectwo pracy k. 10 a.e.), a także świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez Spółdzielcze Przedsiębiorstwo (...) w likwidacji w L. z dnia 2 maja 2015 roku, z którego wynikało, że wnioskodawca był zatrudniony w tym zakładzie w okresie od 2 marca 1989 roku do 28 czerwca 1991 roku i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym wymienione w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik numer 1 do zarządzenia numer 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych (świadectwo pracy k. 17 a.e.).

W oparciu o przedłożone dokumenty, po dokonaniu analizy okresów podlegania ubezpieczeniu, organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy do prawa do emerytury łącznie: 22 lata, 10 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych (karta przebiegu zatrudnienia k. 24 a.e.). Z uwagi na nieudowodnienie przez wnioskodawcę 25 lat składkowych i nieskładkowych oraz okresu 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję (decyzja k. 25 a.e.).

J. K. (1) ukończył 16 lat w dniu(...) roku. Do dnia 5 grudnia 1978 roku był zameldowany w miejscowości (...) (poświadczenie okresu zameldowania k. 13 a.e.).

Rodzice wnioskodawcy byli właścicielami gospodarstwa rolnego o pow. 2,78 ha położonego w K. D. (zeznania wnioskodawcy k. 11v-12 a.s.).

Gospodarstwo było źródłem utrzymania całej rodziny. W gospodarstwie tym zamieszkiwali rodzice wnioskodawcy oraz starsza o 2 lata siostra, która w okresach nauki szkolnej mieszkała w internacie w P.. Prace polowe wykonywano ręcznie, przy użyciu koni. Rodzice wnioskodawcy mieli podstawowe narzędzia konne: pług, wóz, kultywator, brony, sprężynówkę, kopaczkę konną. Na gruntach ornych uprawiano ziemniaki, tytoń (na powierzchni około 60 arów), zboże i truskawki. W gospodarstwie hodowano krowę, konia i kury (zeznania wnioskodawcy k. 11v-12 a.s.).

Po ukończeniu szkoły podstawowej, w okresie od 1 września 1970 roku do 19 czerwca 1973 roku wnioskodawca kontynuował naukę w (...) Szkole Zawodowej w K. D. w zawodzie ślusarza, w odległości 3 kilometrów od jego miejsca zamieszkania (akta osobowe k. 49 a.s., w tym świadectwo ukończenia (...) Szkoły Zawodowej). Lekcje zaczynały się o godz. 8, wnioskodawca wracał do domu o 13-13.30. Po powrocie ze szkoły, od godziny 14 pomagał w pracach polowych przy sianiu zbóż, buraków, sadzeniu ziemniaków.

W kwietniu i maju pracował przy sianokosach. Wnioskodawca pomagał przy grabieniu siana, jego przewracaniu i zwożeniu. Pielił truskawki i ziemniaki. Rwał tytoń, nawlekał go i sortował. Wieczorami do godzin wieczornym pracował przy obrządki zwierząt, nosił siano i wodę. Czynności te zajmowały mu w ciągu dnia minimum 4 godziny dziennie. Lekcje odrabiał późnym wieczorem.

W czasie wakacji, z związku z intensyfikacją prac polowych, J. K. (1) pracował przy żniwach. Prace wykonywane przez wnioskodawcę w czasie wakacji zajmowały minimum 8 godzin dziennie. W okresie wolnym od nauki szkolnej nie wyjeżdżał na wakacje.

We wrześniu i październiku pracował przy wykopkach. Pomagał przy sianiu zbóż ozimych, sortowaniu tytoniu. Prace te wykonywał w wymiarze minimum 4 godzin dziennie. W okresie zimowym pracował przy młóceniu zboża oraz przy obrządki żywego inwentarza. Poił zwierzęta, doił krowy, przygotowywał paszę dla zwierząt, nosił słomę, oczyszczał zagrody. Pomagał przy wywożeniu obornika na pola, rznął sieczkę, jeździł po drzewo na opał do lasu (zeznania wnioskodawcy k. 11v-12 a.s., zeznania świadka A. N. k. 31v-32 a.s., zeznania świadka J. K. (2) k. 32 a.s.).

Z dniem 31 sierpnia 1973 roku wnioskodawca został zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w G. na stanowisku ślusarza- stażysty (akta osobowe, k. 49 a.s., w tym: umowa o pracę z dnia 1 września 1973 roku, angaż z dnia 31 sierpnia 1973 roku). Wymienione przedsiębiorstwo zatrudniało około 100 osób, świadczyło specjalistyczne usługi w zakresie montażu urządzeń i konstrukcji metalowych na terenie kraju między innymi na terenie Zakładów (...) oraz za granicą. Praca była wykonywana w brygadach. W dniu 1 marca 1974 roku pracodawca powierzył wnioskodawcy wykonywanie czynności na stanowisku ślusarza konstrukcji metalowych. Wnioskodawca pracował w grupie remontowej jako monter maszyn i urządzeń przemysłu chemicznego. Praca polegała na remoncie maszyn i urządzeń służących do produkcji mocznika, saletry, urządzeń elektrociepłowni np. młynów do mielenia węgla, wentylatorów młynowych, wirówek do odciągania wody z mocznika, wymienników ciepła. Praca odbywała się bezpośrednio na Wydziałach produkcyjnych Zakładów (...), Zakład pracował w ruchu ciągłym. Na wymienionych urządzeniach pracowali pracownicy, aparatowi do obsługi poszczególnych maszyn i urządzeń. Na halach panowały warunki szczególne z uwagi na opary mocznika, pył węglowy. W okresie od 26 kwietnia 1974 roku do 14 kwietnia 1976 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. Z dniem 3 maja 1976 roku wnioskodawca został ponownie zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku ślusarza i podjął te same obowiązki (akta osobowe, k. 49 a.s., w tym: zaświadczenie kwalifikacyjne z dnia 4 marca 1974 roku, ankieta z dnia 3 maja 1976 roku, umowa o pracę z dnia 3 maja 1976 roku). Obowiązki na tym stanowisku wykonywał do dnia 31 marca 1979 roku. Z dniem 1 kwietnia 1980 roku wnioskodawca zatrudniony na stanowisku montera maszyn i urządzeń przemysłowych. Pracodawca powierzał mu zamiennie stanowisko montera na wysokości (od dnia 12 maja 1986 roku) i montera maszyn i urządzeń przemysłowych. Brygada, w której świadczył pracę remontowała różne urządzenia na terenie Zakładów (...). Zakład był podzielony organizacyjnie na wydziały.

Praca była wykonywana w warunkach szkodliwych z uwagi na przekroczone stężenie amoniaku. Remonty i naprawy były wykonywane przy zachowaniu pracy pozostałych urządzeń. Remontowano urządzenia chemiczne chłodnicze, młyny do mielenia węgla, instalacje na wodorze. Na dziale produkcyjnym, gdy jedna z 5 linii była remontowa, pozostałe

4 pozostawały w ruchu. Wnioskodawca przeprowadzał także remonty chłodzińców na hali działu mechanicznego, wymienników ciepła w chłodzińcach, które służyły do chłodzenia amoniaku. Remontował kotły, w których wymieniał wymienniki ciepła. Na wydziale młynów spawał rurociągi, rozbierał części młynów do mielenia węgla i ponownie je składał. Na zajmowanym stanowisku przykręcał kluczami zawory, zasuwy. Wykonywał również prace spawalnicze bez uprawnień. Pracodawca dopuścił go do wykonywania tych czynności po jego uprzednim przeszkoleniu. Wykonywał również prace monterskie na wysokości. Praca wykonywana była w oparach amoniaku, przy zapyleniu pochodzącym z młynów węglowych (zeznania wnioskodawcy – k. 64v, 65).

W trakcie zatrudnienia, wnioskodawca był zatrudniony w NRD w okresie 7 czerwca 1977 roku do 1 grudnia 1977 roku, następnie od 2 października 1984 roku do 30 kwietnia 1986 roku jako monter na wysokości, w okresie od 1 maja 1986 roku do 19 maja 1986 roku przebywał na urlopie dewizowym (akta osobowe, k. 49 a.s., w tym: zaświadczenie z dnia 24 stycznia 2007 roku, umowy o pracę za granicą wraz z aneksami). W okresie zatrudnienia w NRD skarżący pracował na terenie kopalni odkrywkowej węgla brunatnego przy remoncie koparki. Koparka była odstawiana do remontu a obok odbywało się wydobywanie węgla przy pomocy innych koparek. Tam był kurz, pył, praca wnioskodawcy polegała na demontażu starych części i montażu nowych.

W dniu 26 sierpnia 1987 roku wnioskodawca otrzymał angaż na stanowisku brygadzisty brygady remontowej (akta osobowe, k. 49 a.s., w tym: angaż z dnia 26 sierpnia 1987 roku). Stosunek pracy został rozwiązany z dniem 28 lutego 1989 roku (akta osobowe, k. 49 a.s., w tym: świadectwo pracy z dnia 28 lutego 1989 roku).

W okresie od 1 lipca 1991 roku do 30 czerwca 1992 roku wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu w Przedsiębiorstwie (...) w D. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1992 roku k. 20 akt ZUS). Przedsiębiorstwo zajmowało się wykonywaniem remontów w elektrociepłowni. Na zajmowanym stanowisku remontował młyny i wentylatory. Praca była wykonywana stale w brygadzie remontowej liczącej 5-6 osób, w pełnym wymiarze czasu pracy, często w godzinach nadliczbowych. Bezpośrednim przełożonym wnioskodawcy był brygadzista-majster Wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie, płatne raz w miesiącu, posiadał uprawnienia do świadczeń leczniczych. Właściciel firmy nie żyje (legitymacja ubezpieczeniowa k. 8 akt ZUS, w tym: poświadczenie o uprawnieniach do świadczeń leczniczych k. 11, zeznania wnioskodawcy k. 11v-12 a.s., zeznania świadka J. G. k. 54v-55v a.s., zeznania świadka Z. G. k. 55v-56 a.s.).

W okresie od 2 marca 1989 roku do 28 czerwca 1991 roku wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu w Spółdzielczym Przedsiębiorstwie (...) w L. (świadectwo pracy k. 18 akt ZUS). Praca była wykonywana w dwóch brygadach remontowych, w skład których wchodził spawacz. Remontowano urządzenia na terenie zakładów służące do syntezy gazów. Prace były wykonywane na oddziałach będących w ruchu. W spornym okresie wnioskodawca był zatrudniony jako brygadzista pracujący. Na zajmowanym stanowisku zajmował się rozdzielaniem prac, niezależnie od tego, jako brygadzista wykonywał takie same prace, jak nadzorowani przez niego ślusarze i spawacze. Pracował przy remontach młynów do mielenia węgla, który był wdmuchiwany do pieców. W trakcie awarii rozbierano zużyte podzespoły młyna czy wentylatora, które ważyły około 70 ton. Kiedy jedno z urządzeń było remontowane, pozostałe były w ruchu. Remontował także wentylatory, znajdujące się na zewnątrz pomieszczenia elektrociepłowni (zeznania wnioskodawcy k. 11v-12 a.s., zeznania świadka J. G. k. 54v-55v a.s., zeznania świadka Z. G. k. 55v-56 a.s.).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawarte w aktach sprawy i aktach organu rentowego, które obdarzono wiarą w całości. Znajdująca się w nich dokumentacja z akt osobowych z okresu zatrudnienia Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego (...) S.A. w G. dokumentacja pracownicza przechowywana przez jednostkę archiwizującą, dostarczyła Sądowi szeregu istotnych dla rozstrzygnięcia informacji odnośnie przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego ze wskazaniem zajmowanych stanowisk oraz działu, na jakim praca była przez niego wykonywana. Stanowiła ona przy tym cenne źródło dowodowe dla oceny czynności pracowniczych odwołującego. Sąd obdarzył w pełni wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, w tym umowy o pracę, angaże i świadectwa pracy, na podstawie których w powiązaniu z relacją wnioskodawcy, możliwe było ustalenie czynności wykonywanych przez wnioskodawcę.

Za wiarygodne Sąd uznał także wpisy w świadectwie pracy znajdującym się w aktach organu rentowego (k. 20 akt ZUS) i legitymacji ubezpieczeniowej (k. 8 akt ZUS) na okoliczność pracy wykonywanej przez J. K. (1) w Przedsiębiorstwie (...) w D. w okresie od 1 lipca 1991 roku do 30 czerwca 1992 roku. Nie nosiły one śladów podrobienia ani przerobienia. Ich treść, nie została skutecznie zakwestionowana przez organ rentowy, dlatego też nie budziły one wątpliwości Sądu tak co do ich formy, jak i treści.

Sąd obdarzył również wiarą zeznania świadków J. G., Z. G., A. N. i J. K. (2). Podkreślić należy, że świadkowie są osobami obcymi dla stron i nie zainteresowane wynikiem niniejszego postępowania.

Zeznania A. N. i J. K. (2) były przekonujące, gdyż pochodziły od osób zamieszkujących w pobliżu gospodarstwa rolnego należącego do rodziców odwołującego. Wzajemnie się uzupełniały co do faktu pracy J. K. (1) w gospodarstwie rolnym w okresie od 19 lipca 1971 roku do 30 sierpnia 1973 roku, a także zakresu i rodzaju wykonywanych przez niego czynności. Świadczyli mieszkali w bezpośrednim sąsiedztwie gospodarstwa rolnego rodziców odwołującego, stąd też znali warunki i czas, jaki wnioskodawca przeznaczał na prace w gospodarstwie, zarówno w okresie spiętrzonych prac polowych latem, jak i w okresach w których kontynuował naukę w szkole ponadpodstawowej. Orientowali się również co do innych okoliczności i faktów związanych z jego życiem (nauki w (...) Szkole Zawodowej w K. D.). Fakt bliskiego sąsiedztwa umożliwiał im poczynienie własnych spostrzeżeń co do okoliczności wykonywania przez wnioskodawcę prac rolniczych. Świadczyli jednoznacznie zeznali, iż rodzice wnioskodawcy byli właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni do 3 hektarów, podnosili, że praca skarżącego we wskazanym okresie nie była jedynie doraźną, okazjonalną pomocą w gospodarstwie. Świadczyli podkreślali, że z uwagi na fakt hodowli inwentarza żywego oraz rodzaj upraw, w tym uprawę tytoniu, praca J. K. (1) nie miała charakteru doraźnego czy marginalnego. Zeznania te były w tym zakresie zbieżne z treścią zeznań wnioskodawcy, który szczegółowo podał, na czym dokładnie polegała jego pomoc w gospodarstwie rolnym w spornym okresie i ile czasu mu te prace zabierały.

Sąd Okręgowy obdarzył również walorem wiarygodności zeznania świadków J. G. i Z. G., uznając, iż były jasne, logiczne i pozbawione sprzeczności. Świadek Świadek J. G. pracował z wnioskodawcą w przedsiębiorstwach: M., S. i K. (świadectwo pracy wydane przez S. w L. zakład numer 1 w D. z 28 czerwca 1991 roku poświadczające okres zatrudnienia świadka od 6 listopada 1989 roku do 28 czerwca 1991 roku na stanowisku spawacza, świadectwo pracy (...) Zarząd (...) Montażowych w P. z 31 października 1989 roku poświadczające zatrudnienie od 12 lipca 1983 roku do 31 października 1989 roku na stanowisku spawacza oraz z dnia 14 czerwca 1978 roku o zatrudnieniu od 12 lutego 1972 roku do 14 czerwca 1978 roku na stanowisku montera-brygadzisty, zaświadczenie Przedsiębiorstwa (...) w D. o zatrudnieniu od 1 lipca 1991 roku do 30 czerwca 1992 roku na stanowisku spawacza-montera okazane na rozprawie w dniu 8 marca 2017 roku k. 54v a.s., k. 53 a.s.). Z kolei świadek Z. G. pozostawał w zatrudnieniu w M. w okresie od 3 listopada 1969 roku do 29 września 1989 roku, następnie w S. Zakładzie numer 1 w D. od 4 października 1989 roku do 28 czerwca 1991 roku oraz w Przedsiębiorstwie (...) od 1 lipca 1991 roku (dowód osobisty, legitymacja emeryta okazana na rozprawie w dniu 8 marca 2017 roku k. 55v, k. 56v a.s.).

Wymienieni świadkowie pracowali w tych samych zakładach na takich samych lub równorzędnych stanowiskach. Zgodnie zeznali, że wnioskodawca będąc zatrudnionym w okresie od 31 sierpnia 1973 roku do 28 lutego 1989 roku oraz od 2 marca 1989 roku do 28 czerwca 1989 roku w M., następnie w S. w D. wykonywał prace w szczególnych warunkach. Świadczyli pracowali wspólnie z odwołującym w analogicznych okresach. W ocenie Sądu, dysponowali wiedzą na temat rodzaju pracy i zakresu czynności J. K. (1). Z uwagi na wspólny okres pracy z wnioskodawcą w tych samych zakładach pracy oraz pełniąc te same lub zbliżone obowiązki, mieli sposobność dokonania spostrzeżeń okoliczności, o których zeznawali, a ich stały i powtarzający się charakter utrwalił ich przebieg na tyle, iż mimo upływu czasu przedstawili poszczególne zdarzenia rzetelnie i spójnie. Z racji wykonywanych czynności pracowniczych mieli bezpośredni kontakt z wnioskodawcą. Świadczyli w swoich zeznaniach potwierdzili, że w okresie nieuwzględnionym przez organ rentowy odwołujący pracował w warunkach szczególnych na montera maszyn i urządzeń przemysłowych, a także ślusarza-spawacza w brygadzie remontowej na oddziałach i wydziałach będących w ruchu.

Świadczyli zeznali również, że wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu w K. Przedsiębiorstwie (...) w D. na podstawie umowy o pracę, na zajmowanym stanowisku montera remontował młyny i wentylatory. Otrzymywał

wynagrodzenie, płatne raz w miesiącu, posiadał uprawnienia do świadczeń leczniczych. Okoliczności, o których zeznawali korelowały z treścią świadectwa pracy (k. 20 a.e.) i legitymacji ubezpieczeniowej (k. 8 a.e.). Z powyższych względów Sąd uznał je wiarygodne w całości. Wskazać również należy, iż zarówno J. G. jak i Z. G., którzy świadczyli pracę w wymienionym zakładzie w tym samym okresie organ rentowy zaliczył okres pracy w K. Przedsiębiorstwie (...) w D. (akta emerytalne świadka Z. G., w tym raport ustalenia uprawnień do świadczenia k. 30-32, akta emerytalne J. G., w tym raport ustalenia uprawnień do świadczenia k. 38-39 akt ZUS).

Sąd Okręgowy uznał także za wiarygodne zeznania wnioskodawcy J. K. (1) zarówno, co do charakteru zatrudnienia w szczególnych warunkach, jak też faktycznie wykonywanych przez niego obowiązków pracowniczych. Za wiarygodne uznał także zeznania na okoliczność pracy wykonywanej w K. Przedsiębiorstwie (...) w D.. Skarżący w toku postępowania w sposób szczegółowy opisał, jakie czynności wykonywał i na czym polegała jego praca w przedsiębiorstwach: M., S. i K.. Korelowały one w tej części z zeznaniami świadków oraz zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w postaci zachowanych dokumentów.

Istotna jest przy tym okoliczność, że pracodawcy: M. i S. uznawali pracę wykonywaną przez wnioskodawcę za pracę w szczególnych warunkach, czemu dali wyraz w wystawionych świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach (świadectwa pracy w szczególnych warunkach k. 16, k. 19 a.e.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy J. K. (1) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2016, poz. 887 ze zm.) mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura, taka przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Według art. 32 ust. 2 cytowanego artykułu za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 cytowanej normy prawnej stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B. Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury J. K. (1) musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnić co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że wnioskodawca w dniu(...) roku ukończył 60 lat oraz że nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Sporne zaś pozostawały dwie kwestie: pierwsza - czy wnioskodawca posiada wymagany 25-letni ogólny staż ubezpieczeniowy oraz druga, czy wnioskodawca posiada wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z ogólnymi zasadami zawartymi w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do stażu ubezpieczeniowego zalicza się okresy składkowe, nieskładkowe i tak zwane okresy uzupełniające. Odnosnie tych ostatnich, zgodnie z art. 10 ust. 1 punkt 3 tej ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, traktując je jako okresy składkowe, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 ustawy emerytalnej, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia okresu wymaganego do przyznania tego świadczenia. Okresów tych nie uwzględnia się, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników (art. 10 ust. 3 ustawy emerytalnej). Nie jest kwestionowane w sprawie, że wnioskodawca ze świadczeń takich nie korzystał.

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że dopuszczalność uwzględnienia okresów pracy w gospodarstwie rolnym należy co najmniej ocenić poprzez wykonywanie takiej pracy przez osobę ubezpieczoną w wymiarze nie niższym niż połowa normalnie wykonywanego czasu pracy w rolnictwie. W judykaturze wykształcił się pogląd, iż o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalnych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983 roku) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności: po pierwsze – wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej „domownika” z art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i po drugie – czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 roku, II UKN 535/99, OSNP 2001/21/650, z dnia 12 maja 2000 roku, II UKN 538/99, z dnia 27 czerwca 2000 roku, II UKN 612/99 i z dnia 3 lipca 2001 roku, II UKN 466/00). We wskazanych orzeczeniach Sąd ten położył nacisk na stałość wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, co nie musi jeszcze oznaczać codziennego wykonywania czynności rolniczych, ale gotowość (dyspozycyjność) do podjęcia pracy rolniczej, z czym wiąże się też wymóg zamieszkiwania osoby bliskiej rolnikowi co najmniej w pobliżu gospodarstwa rolnego. Wnioskodawca może udowodnić wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi fakt i czasokres wykonania pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu przez niego 16-tego roku życia, a do sądu orzekającego należy ocena, czy okres tej pracy może być uwzględniony i potraktowany jako okres, o jakim mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przedstawione poglądy Sądu Najwyższego zawarte w orzeczeniach, które zachowały aktualność co do oceny zaliczalności pracy w gospodarstwie rolnym do stażu emerytalnego, prowadzą również do konkluzji, że jeżeli praca w

gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczona była przed dniem 1 stycznia 1983 roku w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, to przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się ten okres także, gdy przypadła w czasie wakacji szkolnych (art. 10 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 2 lit. a ustawy o emeryturach i rentach - por. uzasadnienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2000 roku, II UKN 155/00, OSNP 2002/16/394). Powyższe stanowisko Sąd Najwyższy potwierdził w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 czerwca 2014 roku, (III UK 180/13) stwierdzając, że żadnego znaczenia dla uwzględnienia okresu pracy w gospodarstwie rolnym nie ma wykonywanie pracy stałej czy tylko sezonowej np. w okresie wakacji. Na pewno nie świadczy o tym wyrażane w judykaturze stanowisko, iż doraźna pomoc wykonywana zwyczajowo przez dzieci osób zamieszkałych na terenach wiejskich nie stanowi pracy w gospodarstwie rolnym, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej.

W niniejszej sprawie J. K. (1) podnosił, że jako domownik - po ukończeniu 16 roku życia, w okresie od 19 lipca 1971 roku do 30 sierpnia 1973 roku pracował stale, codziennie i co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy w gospodarstwie rolnym swoich rodziców. Zauważyć należy, że głównym powodem, dla którego organ rentowy odmówił ubezpieczonemu uznania tych okresów jako uzupełniających staż ubezpieczeniowy była okoliczność, że wnioskodawca uczęszczał do szkoły ponadpodstawowej. Z tej okoliczności Zakład Ubezpieczeń Społecznych wywiódł wniosek, że nie mógł on wykonywać stałej, a jedynie dorywczą pracę w gospodarstwie rolnym rodziców. Argument organu rentowego o niewykonywaniu stałej pracy w gospodarstwie rolnym rodziców pozostaje całkowicie chybiony w świetle materiału dowodowego zaprezentowanego przez wnioskodawcę w postępowaniu sądowym.

W świetle zeznań świadków oraz wnioskodawcy, należy uznać, że przynajmniej we wskazanym okresie wnioskodawca pracował stale na gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co najmniej czterech godzin dziennie. Konstatację tą uwiarygodniają okoliczności pośrednie, takie jak: ilość inwentarza żywego w gospodarstwie, areal gospodarstwa, na którym oprócz wnioskodawcy w okresach nasilonych prac rolniczych pracowali jedynie rodzice skarżącego. Wszystkie te okoliczności zbiegają się w spójną całość, pozwalającą na uwzględnienie tych okresów do stażu warunkującego prawo do emerytury. Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący po ukończeniu w dniu 1 lipca 1971 roku 16 roku życia stale i w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców w okresie od 19 lipca 1971 roku do 30 sierpnia 1973 roku. Po zaliczeniu powyższych okresu, przy uwzględnieniu okresów składkowych i nieskładkowych wyliczonych przez ZUS, staż na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 24 lata, 11 miesięcy i 27 dni.

Do stażu pracy Sąd Okręgowy zaliczył także okres od 1 lipca 1991 roku do 30 czerwca 1992 roku uznając, że odwołujący pozostawał w stosunku pracy w Przedsiębiorstwie (...) w D., tym samym okres 1 roku winien wliczać się do ogólnego okresu ubezpieczenia. Zdaniem Sądu, organ rentowy niesłusznie przyjął, że skoro w spornym okresie nie odnaleziono płatnika składek, okres ten nie może zostać wliczony do stażu pracy ubezpieczonego.

W ocenie Sądu Okręgowego, dokumenty przedłożone przez ubezpieczonego w postaci świadectwa pracy oraz legitymacji ubezpieczeniowej, w której zawarto wpisy na okoliczność uprawnień do świadczeń leczniczych i zeznania świadków, zgodne z zeznaniami samego ubezpieczonego, potwierdziły fakt pracy J. K. (1) w spornym okresie. Okoliczność, że nie odnaleziono płatnika składek (gdyż figurował on w systemie od kwietnia 1992 roku) nie może stać na przeszkodzie zaliczenia tego okresu do stażu pracy ubezpieczonego. W tym zakresie wskazać należy, że przedłożone dokumenty, zeznania świadków oraz samego ubezpieczonego potwierdziły fakt świadczenia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w tej firmie. Okoliczność, że nie odnaleziono płatnika składek, a w konsekwencji nie zgłoszono wnioskodawcy do ubezpieczenia społecznego i nie opłacano za niego składek ubezpieczeniowych nie może być przyczyną niezaliczenia tego spornego okresu do stażu pracy ubezpieczonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007 roku, II UK 185/06, OSNP 2008/9-10/143).

Po zaliczeniu powyższego okresu, łączny staż ubezpieczeniowy J. K. (1) wynosi 25 lat, 11 miesięcy i 27 dni.

W ocenie Sądu, wnioskodawca udowodnił też wymagany ustawą staż co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Dokonując oceny, czy pracę wykonywaną przez J. K. (1) należy zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach należy podkreślić, że wnioskodawca występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia,

przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Organ wskazywał jednak, iż zawierały one braki formalne, to jest stanowiska w nim wskazane były rozbieżne ze stanowiskami wymienionymi w przepisach resortowych.

Taka sytuacja nie może jednak dyskwalifikować możliwości ubiegania się wnioskodawcy o przedmiotowe świadczenie. Podnieść należy, iż świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest ani organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowe zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2004 roku, III UK 31/04, OSNP 2005/1/13).

Sąd, w przeciwieństwie do organu rentowego, nie jest związany określonymi środkami dowodowymi, gdyż zgodnie z treścią art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Oznacza to, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane. W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 roku, (I UK 179/06, LEX nr 342283) wskazano, że w postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego Sąd kieruje się regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c., zwłaszcza, że w przepisach regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i nast. k.p.c.) nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 k.p.c. stanowi, że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza, że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi.

Stosownie do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/08, Lex nr 528152, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNP 2002/11/272). W wyroku z dnia 22 kwietnia 2009 roku, II UK 333/08, LEX nr 1001310 Sąd Najwyższy wskazał, iż w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy szkodliwej lub uciążliwej wymaganej do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym, następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia. Co więcej, dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10, Lex nr 619638).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż w okresie od 31 sierpnia 1973 roku do 28 lutego 1989 roku (15 lat, 6 miesięcy i 1 dzień) oraz od 2 marca 1989 roku do 28 czerwca 1991 roku (2 lata, 3 miesiące i 27 dni) J. K. (1) w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy stale wykonywał prace w warunkach szczególnych ujęte w wykazie A, dziale XIV, poz. 25 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983, Nr 8, poz. 43), polegające na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. W Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Usługowym (...) S.A. w G., wnioskodawca zajmował się bieżącą konserwacją i naprawą instalacji, które doprowadzały amoniak w Zakładach (...) w P.. Wykonywał swoją pracę na oddziałach będących w ruchu. Tego rodzaju prace wykonywał także w okresie zatrudnienia w Spółdzielczym Przedsiębiorstwie (...) w L., gdzie remontowano urządzenia służące do syntezy gazów. Prace były wykonywane na

oddziałach będących w ruchu. W przedsiębiorstwie tym pracował przy remontach młynów do mielenia węgla, który był wdmuchiwany do pieców.

W spornych okresach J. K. (1) pracował więc na oddziałach, w których pracownicy tam zatrudnieni wykonywali jako podstawowe czynności wymienione w wykazie A dziale IV „W chemii” pod poz. 8 to jest przy produkcji nawozów sztucznych oraz innych wyrobów chemicznych otrzymywanych na tej samej bazie co nawozy sztuczne.

Do stażu pracy Sąd zaliczył również okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 26 kwietnia 1974 roku do 14 kwietnia 1976 roku. Do świadczenia pracy powrócił z dniem 3 maja 1976 roku. Zarówno przed powołaniem do wojska, jak i po zakończeniu służby wojskowej wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych na stanowisku ślusarza konserwacji maszyn i urządzeń i po jej zakończeniu powrócił w terminie 30 dni do macierzystego zakładu pracy. Sąd Okręgowy miał w tym zakresie na uwadze utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, m. in. wyrok z dnia 4 grudnia 2013 roku, II UK 217/13, Lex nr 1408683, w którym orzeczono, że pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach, który po zakończeniu czynnej służby wojskowej powraca do tego zatrudnienia w przepisany terminie, zachowuje status pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w okresie pełnienia tej służby. Zgodnie z obowiązującym do 31 grudnia 1974 roku brzmieniem art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony RP, okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi prawa. Dopiero od 1 stycznia 1975 roku przepis powyższy został zmieniony (ale sens pozostał ten sam) i od tej daty zgodnie z nowym brzmieniem tego przepisu czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia - w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów wskazanych w art. 106 i art. 107, a więc ponowne podjęcie zatrudnienia w terminie 30 dni od zakończenia odbywania zasadniczej służby wojskowej. Z przytoczonych wyżej przepisów wynikała zasada, że pracownikowi który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, okres służby podlegał wliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonania pracy w warunkach szczególnych. Ustanawiały one tzw. fikcję prawną, z której wynika, że pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach, który po zakończeniu czynnej służby wojskowej powraca do tego zatrudnienia w przepisany terminie, zachowuje status pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w okresie pełnienia tej służby. Mając powyższe uregulowania na względzie, Sąd Okręgowy zaliczył J. K. (1) do stażu pracy w szczególnych warunkach okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 26 kwietnia 1974 roku do 14 kwietnia 1976 roku w łącznym wymiarze 2 lat, 11 miesięcy i 15 dni.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca J. K. (1) spełnił wszystkie warunki do przyznania mu prawa do emerytury w oparciu o przepis art. 184 ustawy o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił ponad 25 lat, 11 miesięcy i 27 dni składkowych i nieskładkowych, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. W dniu (...) roku ukończył wymagany wiek, to jest 60 lat. Po uwzględnieniu pracy w szczególnych warunkach w łącznym wymiarze 17 lat, 9 miesięcy i 28 dni, spełnia on wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia prawa do emerytury.

W myśl postanowień art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Natomiast zgodnie z art. 129 ust. 1 tej ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Z uwagi na treść cytowanych powyżej przepisów, prawo do emerytury przysługuje wnioskodawcy od dnia 2 lutego 2016 roku, tj. od złożenia wniosku o emeryturę.

Z tych względów i na podstawie powołanych przepisów oraz na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.